

جمعه 3 آبان 1398 - 26 صفر 1441 - 25 اکتبر 2019

امضای قرارداد ننگین گلستان میان ایران و روسیه در پی شکست ایران از روسیه (1192ش)

امضای قرارداد ننگین، گلستان میان ایران و روسیه در پی شکست ایران از روسیه (1192ش)، با امضای قراردادی بین حاکم گرجستان و امپراتور روسیه، گرجستان تحت نفوذ روسیه قرار گرفت. چون بسیاری از ساکنان این منطقه مسلمان بودند و تبعیت از يك حکومت غیرمسلمان را ننگ مي‌دانستند به ایران کوچ کردند. افزون براین، برادر حاکم گرجستان که از این قرارداد ناراضی بود به دربار فتحعلي شاه آمد و دولت ایران را به جنگ با روس&rlm‌ها دعوت کرد. در پی این حوادث قوای روس با یورش به شهرهای گنجه، شوش و ایروان، آن مناطق را مورد تعرض قرار دادند. پس از این حملات بسیاری از علما، مردم را به مبارزه با کفار روس دعوت کردند. بدین ترتیب بود که دوره اول جنگ&rlm‌های ایران و روس آغاز شد و پس از گذشت ده سال از شعله&rlm‌ور شدن آتش جنگ، قوای هر دو دولت چنان ضعیف شد که طرفین آمادگی خود را برای پایان جنگ اعلام کردند. بر همین اساس و با دخالت دولت انگلستان، عهدنامه گلستان میان دو کشور ایران و روسیه به امضاء رسید. به موجب این قرارداد، تمامی شهرهایی که تا آن تاریخ به تصرف روسیه در آمده بود، جزو خاک روسیه باقی ماند و مالکیت روسیه بر شهرهای قره باغ، باکو، دربند، لنکران و بخشی از تالش نیز پذیرفته شد. ایران نیز پذیرفت از همه دعاوی خود در مورد مناطق داغستان، گرجستان و ارمنستان چشم ببوشد. همچنین حق کشتیرانی در دریای خزر از ایران سلب گردید و در عوض، دولت روسیه تعهد سپرد که تنها نیابت سلطنت عباس میرزا ولیعهد را پذیرفته و به قدرت رسیدن او را تضمین کند. در این قرارداد، مرزهای دو کشور دقیقاً معین نشد و همین نامعلوم بودن مرزهای دو کشور و مقررات عهدنامه گلستان موجب شد که دولت ایران از این عهدنامه سربتابد و روسیه را به نیرنگ متهم سازد. این عوامل باعث شد که جنگ دوم ایران و روسیه در سال&rlm‌های بعد شکل گیرد و عهدنامه سیاه دیگری با نام ترکمان&rlm‌چای به ایران تحمیل شود.

انتصاب "رضاخان مرنج" به نخست وزیری توسط "احمدشاه قاجار" (1302 ش)، هنگامی که مشیرالدوله از سوی احمدشاه قاجار به نخست وزیری منصوب گردید، رضاخان با سمت وزارت جنگ در هیئت دولت حضور یافت. پس از چندی، رضاخان که در پی فرصتی برای قدرت بیشتر و جولان در کشور بود، نخست وزیر را تهدید کرد و موجبات ترس و سپس استعفای او را پدید آورد. از آن سو، طرفداران سردار سپه نیز با غوغا سالاری در مطبوعات، رضاخان را بهترین گزینه برای ریاست دولت معرفی کردند به طوری که به خود احمد شاه نیز فهمانده شد که فعلاً مرد میدان ایران، فقط سردار سپه است. مشیرالدوله نیز مي‌دانست اگر شاه به اروپا برود، او قادر به کنار آمدن با سردار سپه و طرفداران او نخواهد بود. لذا در اواخر مهرماه نزد احمد شاه رفت و به هر ترتیب که بود، او را راضی ساخت تا استعفایش را بپذیرد. شاه ناگزیر تن بدین کار داد و با وجود مخالفت آیت&rlm‌الله سیدحسن مدرس و یاران او، در تاریخ سوم آبان 1302 ش سردار سپه را به عنوان رئیس الوزرا معرفی و منصوب کرد و پس از يك هفته، خود، راهی اروپا شد و رضاخان را يکه&rlm‌تاز میدان نمود. با خروج احمد شاه از ایران، رضاخان همه کاره کشور شد و از آن پس، مقدمات تغییر نظام حکومتی را در سر پروراند. احمدشاه&rlm‌در حالی که کشور را ترك مي‌گفت که نمي‌دانست بازگشتی برایش متصور نیست و در این سفر، تاج و تختش را از دست خواهد داد و رضا میر پنج حکومتی دیگر بنیان خواهد نهاد.

حکومت عالم قاضا و بهنگا، آیت&rlm‌الله "میرزا جواد آقا تهانه"، (1368 ش)، حاکم قاضا و بهنگا، آیت&rlm‌الله میرزا جواد آقا تهرانی در سال 1283ش (1322ق) در تهران در خانواده&rlm‌ای مذهبی به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات مقدماتی در تهران و قم، راهی نجف اشرف گشت و از محضر حاج شیخ مرتضی طالقانی و محمدتقی آملی کسب فیض نمود. میرزای تهرانی پس از دو سال توقف در نجف به تهران بازگشت و پس از مدتی در مشهد از درس بزرگانی همچون میرزای اصفهانی و شیخ مجتبی قزوینی بهره برد تا به مقامات والا در علم و اخلاق دست یافت. آیت&rlm‌الله تهرانی علاوه بر مهارت در فلسفه و تفسیر، در فقه و اصول تبحر داشت و معتقد بود که حقیقت را باید از سرچشمه پاک و زلال کلام وحی و بیان معصوم گرفت. بُعد اخلاقی این عالم ربانی، نسبت به همه خصوصیات برجسته و ممتازی که داشت، بیشتر نمود پیدا کرده بود، چرا که در نهایت خضوع و تواضع و اخلاص مي‌دانست و زیست و آداب تربیتی اسلام، حقوق اسلامی خانواده و حق کودک را دقیقاً مراعات مي‌کرد. وی در مسائل اجتماعی و گره&rlm‌گشایی و حل و فصل کارهای مردم نیز بسیار کوشا بود و در این راه تلاش وافری از خود نشان مي‌داد. آیت&rlm‌الله تهرانی در دوران دفاع مقدس، با وجود کهولت سن، بارها در جبهه&rlm‌های نبرد شرکت نمود و با پوشیدن لباس بسیجی و رفتن به خطوط مقدم جبهه، روحیه&rlm‌ای بسیار قوی و نشاطبخش در رزمندگان ایجاد مي‌کرد. از این استاد اخلاق آثاری برجای مانده که فلسفه بشری و اسلامی، میزان المطالب در 2 جلد و آیین زندگی و درس&rlm‌های اخلاقی از آن جمله&rlm‌اند. سرانجام این عالم عامل در سوم آبان 1368ش برابر با بیست&rlm‌وسوم ربیع&rlm‌الاول 1410ق در هشتاد و پنج سالگی در مشهد مقدس جان به جان آفرین تسلیم کرد و در همان شهر به خاک سپرده شد.

امضای قرارداد "بولادین" میان دولت&rlm‌های متحد در جریان جنگ جهانی دوم (1940م)، قرارداد پولادین که به موجب آن سه پایتخت رم، برلین و توکیو به وسیله محوری به يك&rlm‌دیگر مربوط مي‌شدند،

بانه گزاری جمهوری خلق، (1949م) که «ارتش آزادی بخش خلق» زیر نظر او، بیشتر نواحی سرزمین اصلی چین را در دست گرفته بود، در پکن، جمهوری خلق چین را پایه گذاری کرد.

حزب کمونیست چین در سال ۱۹۲۱ میلادی تأسیس شده و از سال ۱۹۲۷ با حکومت کومین تانگ درگیر بود. هرچند اختلافات داخلی کار چیانگ کای شک را برای نبرد با کمونیست ها سخت می کرد اما جنگ در ابتدا به سود کومین تانگ پیش می رفت تا اینکه در سال ۱۹۳۶ ژاپن به چین حمله ور شد. در جنگ دوم چین و ژاپن (۱۹۳۷-۴۵) که بخشی از جنگ جهانی دوم بود، یک ائتلاف اجباری بین کومین تانگ و حزب کمونیست برای مقابله ژاپن شکل گرفت. در طول این جنگ حدود ۲۰ میلیون چینی کشته شده و موارد متعددی از جنایات وحشیانه جنگی از سوی سربازان ژاپنی مشاهده شد. تنها در جریان اشغال شهر نانجینگ حدود ۲۰۰ هزار چینی قتل عام شدند. در سال ۱۹۴۵ ژاپنی ها مجبور به تسلیم بدون قید و شرط در مقابل چین شدند و خاک این کشور را ترک کرده و تایوان را نیز به جمهوری چین پس دادند. چین فاتح جنگ شده اما بر اثر جنگ ویران شده بود. بی اعتمادی کمونیست ها و ملی گراها به یکدیگر موجب شد تا خیلی زود جنگ داخلی از سر گرفته شود.

حزب کمونیست در سال ۱۹۴۹ با پیروزی در چندین نبرد مهم بر بیشتر سرزمین اصلی چین مسلط شده و کومین تانگ مجبور شد به تایوان و جزایر اطراف بگریزد. مائو تسه تونگ رهبر حزب کمونیست در اول اکتبر ۱۹۴۹ تأسیس جمهوری مردمی چین را اعلام کرد. یک سال بعد ارتش آزادی بخش خلق موفق شد هائیان را نیز از چنگ نیروهای جمهوری چین به درآورده و تبت را نیز به اشغال خود درآورد، البته بقایای نیروهای ملی گرا تا اواخر دهه ۱۹۵۰ در مناطق غربی چین به مقاومت خود ادامه می دادند. در بحبوحه جنگ جهانی دوم، در 25 سپتامبر 1936م میان دولت های آلمان نازی، ایتالیا و امپراتوری ژاپن امضا شد. از این رو، این سه دولت، در جنگ جهانی دوم به دول محور معروف شدند. حمله ژاپن به امریکا و ورود امریکا به جنگ جهانی دوم از پیامدهای این قرارداد بود.